

- i rentowności oraz stosunku podaży do popytu i formułowanie na tej podstawie wniosków,
- 4) ocena stopnia monopolizacji rynku i jego wpływu na kształtowanie się cen oraz występowanie z wnioskami w sprawie odpowiedniego przeciwdziałania,
 - 5) rozpatrywanie sprawozdań z wyników kontroli cen,
 - 6) ocena metod regulowania cen,
 - 7) inicjowanie badań naukowych i zlecenie ekspertyz zmierzających do doskonalenia systemu cen.

Art. 6. 1. Ministrowi do Spraw Cen podlegają okręgowe urzędy cen.

2. Okręgowe urzędy cen wykonują na obszarze swego działania następujące zadania:

- 1) ustalają ceny urzędowe towarów i usług, mających w szczególności lokalne znaczenie, jeśli towary te i usługi nie są objęte cennikami powszechnie obowiązującymi (na terenie całego kraju),
- 2) prowadzą analizę rynku i przedstawiają Ministrowi do Spraw Cen wnioski w sprawie wprowadzenia obowiązku stosowania cen regulowanych na towary i usługi w wypadkach, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 7,

- 3) prowadzą analizę w sprawach określonych w art. 2 ust. 2 pkt 8,
- 4) kontrolują przestrzeganie zasad ustalania i stosowania cen i marż handlowych oraz obowiązku uwidaczniania cen.

3. Okręgowymi urzędami cen kierują dyrektorzy, powoływani i odwoływani przez Ministra do Spraw Cen.

4. Minister do Spraw Cen określa szczegółowy zakres działania okręgowych urzędów cen, ich siedziby, terytorialny zakres działania oraz nadaje im statut.

Art. 7. 1. Znosi się Państwową Komisję Cen i okręgowe oddziały Państwowej Komisji Cen.

2. Sprawy należące dotychczas do zakresu działania Państwowej Komisji Cen i okręgowych oddziałów Państwowej Komisji Cen przechodzą odpowiednio do zakresu działania Ministra do Spraw Cen i okręgowych urzędów cen.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*

54

USTAWA

z dnia 26 lutego 1962 r.

o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ustawa określa zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych, zwanych „przedsiębiorstwami”, z wyjątkiem banków i Państwowego Zakładu Ubezpieczeń.

Art. 2. Przedsiębiorstwo prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową zgodnie z zasadą samofinansowania, pokrywając z uzyskanych przychodów koszty działalności i zobowiązania wobec budżetu, banków, dostawców oraz wydatki na rozwój i inne potrzeby.

Art. 3. 1. Podstawowym miernikiem rocznej oceny działalności gospodarczej przedsiębiorstwa jest wynik finansowy. Wynik finansowy dodatni jest zyskiem, zaś wynik finansowy ujemny — stratą przedsiębiorstwa.

2. Wynik finansowy przedsiębiorstwa stanowi różnicę między przychodem ze sprzedaży a kosztami własnymi i kosztami sprzedaży:

- zwiększoną o należne dotacje przedmiotowe i zmniejszoną o podatek obrotowy oraz
- skorygowaną o finansowe rozliczenia wyrównawcze w handlu zagranicznym, różnice wyrównawcze cen, dotacje podmiotowe, a także saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

3. Przez przychód ze sprzedaży rozumie się w szczególności przychód ze sprzedaży na rynku krajowym i zagranicznym:

- 1) wyrobów,
- 2) robót,
- 3) usług,

- 4) towarów,
- 5) materiałów,
- 6) patentów, licencji i innych osiągnięć naukowo-technicznych.

4. Nie stanowi przychodu ze sprzedaży wartość dostaw wyrobów, robót i usług, towarów i materiałów nie zapłaconych przez odbiorców krajowych w ciągu 25 dni od zakończenia roku sprawozdawczego.

5. W zakresie sprzedaży na rynku zagranicznym nie stanowi przychodu ze sprzedaży wartość dostaw (należności zagranicznych) nie zapłaconych w ciągu 25 dni od zakończenia roku sprawozdawczego z przyczyn leżących po stronie dostawcy, w szczególności na skutek niedotrzymania warunków umowy.

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać zasady prowadzenia rachunku wyrównawczego dla przedsiębiorstw wytwarzających jednorodne produkty, na które ustalane są ceny urzędowe.

Art. 4. 1. W celu ustalenia właściwej podstawy do:

- 1) podziału wyniku finansowego,
- 2) rozliczeń z budżetem państwa,

roczny bilans i wykazany w nim wynik finansowy przedsiębiorstwa podlega weryfikacji sprawczącej jego rzetelność i prawidłowość.

2. Weryfikacji rocznego bilansu przedsiębiorstwa dokonuje właściwy organ Ministra Finansów. Minister Finansów może upoważnić także inny organ do dokonania weryfikacji rocznego bilansu określonych przedsiębiorstw.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa sposób i tryb weryfikacji rocznego bilansu przedsiębiorstwa.

Rozdział 2

Podział zysku.

Art. 5. 1. Zweryfikowany zysk przedsiębiorstwa, po pomniejszeniu o należny podatek dochodowy, a następnie uwzględnieniu jego udziału w wyniku finansowym wspólnych i mieszanych przedsiębiorstw oraz spółek, stanowi zysk do podziału.

2. Przez należny podatek dochodowy rozumie się podatek, który przedsiębiorstwo jest obowiązane uścić po uwzględnieniu ulg przyznanych na podstawie przepisów ustawy o opodatkowaniu jednostek gospodarki społecznej.

3. Z zysku do podziału dokonywany jest odpis obowiązkowy na fundusz rezerwowy, a następnie — w myśl art. 15 — należny odpis na Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej. Pozostałą część zysku do podziału przedsiębiorstwo samodzielnie może przeznaczyć na cele rozwojowe, dla załogi i na inne potrzeby albo niektóre z tych celów i potrzeb.

4. Zasady dokonywania odpisów z zysku do podziału przedsiębiorstwa wspólnego lub mieszanego oraz udziału przedsiębiorstw, które utworzyły przedsiębiorstwo wspólne lub mieszane, w wyniku finansowym tego przedsiębiorstwa, są określane w umowie o utworzeniu przedsiębiorstwa wspólnego lub mieszanego.

Rozdział 3

Fundusze przedsiębiorstw.

Art. 6. 1. Przedsiębiorstwo posiada fundusz statutowy odzwierciedlający wartość powierzonej mu do użytkowania części mienia ogólnonarodowego. Na fundusz ten składa się w szczególności wartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wartość środków obrotowych przekazanych przedsiębiorstwu przez organ założycielski, a także wniesionych przez udziałowców.

2. Fundusz statutowy jest zwiększany o wartość środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków obrotowych otrzymywanych nieodpłatnie i finansowanych z funduszu rozwoju lub innych funduszy przedsiębiorstwa, a pomniejszany o wartość środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przekazanych nieodpłatnie, zlikwidowanych lub sprzedanych, a także o umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

3. Minister Finansów może określać inne tytuły zwiększania i zmniejszania funduszu statutowego, zwłaszcza w razie przeszacowania wartości majątku i wypadków losowych.

Art. 7. 1. Przedsiębiorstwo tworzy fundusz rezerwowy, fundusz rozwoju oraz fundusze zakładowe określone w art. 17 ust. 1.

2. Przedsiębiorstwo może tworzyć fundusz załogi oraz inne fundusze tworzone z zysku do podziału.

3. Przedsiębiorstwo, na zasadach określonych przez Radę Ministrów, może tworzyć inne fundusze obciążające koszty działalności.

4. Przedsiębiorstwo gromadzi środki funduszy zakładowych, określonych w art. 17 ust. 1, na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

Art. 8. 1. Fundusz rezerwowy tworzy się z odpisów z zysku do podziału. Odpis na ten fundusz nie może być

nizszy niż 10% zysku do podziału. Przedsiębiorstwo może zaniechać odpisów na fundusz rezerwowy, gdy stan tego funduszu przekroczy równowartość 4% kosztów działalności przedsiębiorstwa w roku sprawozdawczym.

2. Fundusz rezerwowy przedsiębiorstwo przeznacza w pierwszej kolejności na pokrycie strat. Na równi ze stratami traktuje się odpisy na Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej, nie znajdujące pokrycia w przewidzianych na ten cel źródłach.

3. Jeżeli po pokryciu strat stan funduszu rezerwowego przekracza 2% kosztów działalności w roku sprawozdawczym, przedsiębiorstwo może zasilać z funduszu rezerwowego inne fundusze tworzone z zysku do podziału, z tym że stan funduszu rezerwowego w takim wypadku nie może ulec zmniejszeniu poniżej 2% kosztów działalności w roku sprawozdawczym.

4. Zasadę określoną w ust. 3 stosuje się odpowiednio, gdy przedsiębiorstwo w roku sprawozdawczym osiągnęło niższy zysk do podziału niż w roku poprzedzającym.

Art. 9. 1. Fundusz rozwoju jest tworzony z części zysku do podziału i odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

2. Na fundusz rozwoju wpływają ponadto:

- 1) udziały w inwestycjach wspólnych,
- 2) koszty i dochody z tytułu likwidacji lub sprzedaży środków trwałych, z wyjątkiem środków trwałych służących zakładowej działalności socjalnej oraz zakładowych domów mieszkalnych,

3) część funduszu statutowego, która nie służy na pokrycie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a jest zbędna dla finansowania środków obrotowych,

4) inne środki, określone w odrębnych przepisach.

3. Fundusz rozwoju jest przeznaczony w pierwszej kolejności na spłatę rat kredytów inwestycyjnych.

4. Pozostała po spłacie rat kredytów inwestycyjnych część funduszu rozwoju może być przez przedsiębiorstwo przeznaczana samodzielnie na finansowanie zapasów środków obrotowych w drodze zasilenia funduszu statutowego, na cele inwestycyjne, finansowanie wkładów majątkowych na rzecz wspólnych i mieszanych przedsiębiorstw oraz na uzupełniające finansowanie wydatków na postęp techniczno-ekonomiczny.

Art. 10. 1. Przedsiębiorstwo może tworzyć z zysku do podziału fundusz załogi z przeznaczeniem na wypłatę nagród indywidualnych i premii oraz na zasilanie zakładowego funduszu socjalnego i mieszkaniowego.

2. Przedsiębiorstwo samodzielnie ustala zasady nagradzania pracowników, stosownie do potrzeb i środków tworzonego z zysku do podziału funduszu załogi.

3. Wypłaty nagród i premii podlegają obciążeniu na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Zasady i wysokość obciążenia określa ustawa budżetowa.

4. Wypłaty z funduszu załogi nie wchodzi do podstawy naliczania podatku od płac oraz składek na ubezpieczenia społeczne.

Rozdział 4

Finansowanie wynagrodzeń.

Art. 11. Przedsiębiorstwo ustala samodzielnie wielkość środków na wynagrodzenia w ramach posiadanych możliwości finansowych oraz stosownie do potrzeb swojej działalności.

Art. 12. 1. Wynagrodzenia obejmują wydatki pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, poniesione bezpośrednio przez przedsiębiorstwo na opłacenie pracy wykonywanej przez osoby fizyczne na jego rzecz, niezależnie od źródeł finansowania.

2. Do wynagrodzeń nie zalicza się:

- 1) wypłat dokonywanych pracownikom ze środków ubezpieczenia społecznego, w tym również zasiłków chorobowych wypłacanych w czasie trwania stosunku pracy,
- 2) wynagrodzeń za pracę, od których pobierany jest podatek dochodowy, obrotowy lub gruntowy,
- 3) wartości świadczeń rzeczowych, wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) ekwiwalentu pieniężnego za zużyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, stanowiące własność wykonawcy,
- 5) innych wypłat określonych przez Radę Ministrów w odrębnych przepisach.

Art. 13. Wszystkie wynagrodzenia, poza nagrodami i premiami wypłacanymi z tworzonego z zysku do podziału funduszu załogi, obciążają koszty właściwego rodzaju działalności przedsiębiorstwa.

Art. 14. 1. Przedsiębiorstwo, na podstawie obowiązujących przepisów o wynagradzaniu, przepisów Kodeksu pracy, postanowień właściwych dla przedsiębiorstwa układów zbiorowych pracy oraz umów, ustala należności pracowników własnych i obcych, osób zatrudnionych w systemie pracy nakładczej, osób wykonujących umowę zlecenia lub umowę o dzieło, agentów i akwizytorów oraz pracowników młodocianych w okresie trwania nauki i uczniów szkół zawodowych dla niepracujących, dokonując swobodnego wyboru form wynagradzania właściwych dla danego rodzaju działalności.

2. Zasady ustalania wysokości rekompensat z tytułu wzrostu kosztów utrzymania określają odrębne przepisy. Rekompensaty wypłacane pracownikom stanowią składnik wynagrodzeń i obciążają koszty właściwego rodzaju działalności.

Art. 15. 1. Środki wydatkowane na przyrost przeciętnych wynagrodzeń w stosunku do roku poprzedzającego podlegają obciążeniu na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Zasady i wysokość tego obciążenia określa ustawa budżetowa.

2. Zasady tworzenia i wykorzystywania Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej określa odrębna ustawa.

Art. 16. Zasady finansowania wynagrodzeń w przedsiębiorstwach będących w stanie postępowania likwidacyjnego i upadłościowego określa odrębna ustawa.

Rozdział 5

Finansowanie potrzeb socjalnych.

Art. 17. 1. Przedsiębiorstwo tworzy:

- 1) zakładowy fundusz socjalny,
- 2) zakładowy fundusz mieszkaniowy.

2. Zakładowy fundusz socjalny przeznaczony jest na finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników i ich rodzin oraz emerytów i rencistów — byłych pracowników danego przedsiębiorstwa i ich rodzin, a zwłaszcza na finansowanie:

- 1) wczasów pracowniczych,
- 2) wypoczynku dla dzieci i młodzieży,

- 3) wypoczynku w dni wolne od pracy,
- 4) placówek kulturalno-oświatowych,
- 5) pracowniczych ogrodów działkowych,
- 6) sportu i turystyki.

3. Zakładowy fundusz mieszkaniowy przeznaczony jest na finansowanie budownictwa mieszkaniowego dla pracowników i ich rodzin, na udzielanie im pomocy finansowej w uzyskiwaniu mieszkań oraz na inne cele z zakresu potrzeb mieszkaniowych pracowników i ich rodzin. Z zakładowego funduszu mieszkaniowego mogą także korzystać emeryci i renciści — byli pracownicy danego przedsiębiorstwa i ich rodziny.

4. Przedsiębiorstwo może przenosić środki zakładowego funduszu socjalnego na zakładowy fundusz mieszkaniowy:

Art. 18. 1. Zakładowe fundusze, o których mowa w art. 17 ust. 1, tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, obciążającego koszty działalności, ustalonego w jednolitej wysokości na jednego zatrudnionego. Wysokość tego odpisu wynosi:

- 1) w odniesieniu do zakładowego funduszu socjalnego — 50% najniższego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku,
- 2) w odniesieniu do zakładowego funduszu mieszkaniowego — 25% najniższego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku.

2. Przedsiębiorstwo może zwiększyć coroczny odpis podstawowy na zakładowy fundusz socjalny o kwotę wydatków dokonanych z tego funduszu na rzecz emerytów i rencistów — byłych pracowników i ich rodzin, nie więcej jednak niż o 5% kwoty odpisu podstawowego.

3. Przedsiębiorstwo może samodzielnie uzupełniać z funduszu załogi zakładowy fundusz socjalny i zakładowy fundusz mieszkaniowy.

Rozdział 6

Finansowanie środków obrotowych.

Art. 19. 1. Przedsiębiorstwo finansuje środki obrotowe z tej części funduszu statutowego, która nie służy na finansowanie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

2. Środki obrotowe mogą być w całości finansowane z funduszu statutowego. Na finansowanie środków obrotowych nie znajdujących pokrycia w funduszu statutowym przedsiębiorstwo może zaciągać w banku kredyty obrotowe.

Rozdział 7

Finansowanie środków trwałych.

Art. 20. 1. Środki trwale przedsiębiorstwa podlegają amortyzacji. Rada Ministrów określa zasady amortyzacji środków trwałych i wysokość odpisów amortyzacyjnych.

2. Środki trwale służące zakładowej działalności socjalnej oraz zakładowe domy mieszkalne, jak również związane z nimi wartości niematerialne i prawne, nie są amortyzowane.

Art. 21. 1. Remonty bieżące i kapitalne finansowane są bezpośrednio w ciężar kosztów właściwego rodzaju działalności przedsiębiorstwa.

2. Koszty remontów kapitalnych mogą być rozliczane w czasie.

Art. 22. Przedsiębiorstwo podejmuje samodzielnie inwestycje w ramach posiadanych środków przeznaczonych na ich finansowanie.

Art. 23. 1. Inwestycje przedsiębiorstwa, z wyjątkiem inwestycji określonych w art. 25, są finansowane ze środków funduszu rozwoju. Przedsiębiorstwo może zaciągać na nie kredyty bankowe, a w wypadkach określonych odrębnymi przepisami — również inne kredyty.

2. Kredyt na finansowanie inwestycji, o których mowa w ust. 1, jest spłacany przez przedsiębiorstwo ze środków funduszu rozwoju w okresie ustalonym w umowie kredytowej.

3. Na finansowanie inwestycji przedsiębiorstwa mogą być przeznaczone również środki funduszy celowych i innych, jeżeli tak przewidują przepisy określające zasady tworzenia i przeznaczania tych funduszy.

Art. 24. 1. Inwestycjami centralnymi są inwestycje podejmowane na podstawie imiennych decyzji Sejmu lub Rady Ministrów, w ramach nakładów określonych na ten cel w narodowym planie społeczno-gospodarczym.

2. Na finansowanie inwestycji centralnych może być zaciągnięty kredyt bankowy. Kredyt ten jest spłacany z funduszu rozwoju przedsiębiorstwa powstałego w wyniku realizacji inwestycji centralnej lub przedsiębiorstwa, w którym zrealizowano daną inwestycję.

3. Inwestycja centralna może być finansowana w całości lub częściowo z dotacji budżetowej. Wysokość dotacji budżetowej na finansowanie inwestycji centralnych jest ustalana w uchwałach o ich podjęciu. Przedsiębiorstwo, w którym realizowana jest inwestycja centralna, może przeznaczyć na jej finansowanie również środki z funduszu rozwoju.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do inwestycji podejmowanych na podstawie decyzji właściwego terenowego organu administracji państwowej.

Art. 25. 1. Inwestycje przedsiębiorstwa, w wyniku których mają powstać obiekty służące zakładowej działalności socjalnej, są finansowane z części środków zakładowego funduszu socjalnego, z różnicy między dochodami a kosztami z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych służących działalności socjalnej oraz środków przekazanych przez związki zawodowe i inne organizacje społeczne.

2. Zakładowe inwestycje mieszkaniowe przedsiębiorstwa są finansowane ze środków zakładowego funduszu mieszkaniowego.

3. Środki na finansowanie inwestycji, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być zasilane kredytem bankowym. Kredyt ten przedsiębiorstwo spłaca ze środków odpowiednich zakładowych funduszy, w okresie ustalonym w umowie kredytowej.

Art. 26. 1. Odsetki od kredytu, naliczane przez bank w okresie realizacji inwestycji, o których mowa w art. 23 i 24, są płacone z kredytów udzielonych na finansowanie tych inwestycji. Przedsiębiorstwo, po przekazaniu inwestycji do eksploatacji, zalicza te odsetki do wartości niematerialnych i prawnych, podlegających umorzeniu i amortyzacji w okresie do 10 lat.

2. Odsetki od kredytu, naliczane przez bank w okresie spłaty kredytu, wykorzystanego na finansowanie inwestycji, o których mowa w art. 23 i 24, są płacone po przekazaniu inwestycji do eksploatacji ze środków obro-

towych i zaliczane do kosztów działalności eksploatacyjnej przedsiębiorstwa.

3. Odsetki od kredytu, o którym mowa w art. 25 ust. 3, są płacone ze środków zakładowego funduszu mieszkaniowego lub socjalnego.

Rozdział 8

Finansowanie postępu techniczno-ekonomicznego.

Art. 27. 1. Wydatki przedsiębiorstwa na postęp techniczno-ekonomiczny, a w szczególności na prace badawczo-rozwojowe, w tym doświadczalne, na prace dotyczące normalizacji, na opracowanie i ocenę projektów wynalazczych oraz nabycie licencji, patentów, projektów racjonalizatorskich i wzorów użytkowych, są finansowane z funduszu postępu techniczno-ekonomicznego, a w przedsiębiorstwach, w których nie tworzy się tego funduszu — bezpośrednio w ciężar kosztów działalności.

2. Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego tworzą przedsiębiorstwa:

- 1) przemysłowe,
- 2) budowlano-montażowe,
- 3) transportu i łączności,
- 4) geologiczne,
- 5) inne określone imiennie lub rodzajowo przez organ założycielski w porozumieniu z Ministrem Finansów i naczelnym organem koordynującym rozwój nauki i techniki.

3. Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstwo tworzy z narzutów obciążających koszty jego działalności. Wysokość stawek odpisów określa na okresy wieloletnie narodowy plan społeczno-gospodarczy.

4. Uzupełniającym źródłem finansowania wydatków, o których mowa w ust. 1, mogą być środki funduszu rozwoju lub subwencje przekazane przedsiębiorstwu z centralnych funduszy przeznaczonych na badania w wyniku porozumień z organizacją udzielającą subwencji. Subwencje udzielane są w wypadku, gdy przedsiębiorstwo przyjmuje do realizacji zadania wynikające z programów badawczo-rozwojowych, wykraczających poza zakres jego działalności.

5. Koszty prac wdrożeniowych oraz koszty realizacji projektów wynalazczych są finansowane bezpośrednio w ciężar kosztów działalności. Koszty prac zakończonych wynikiem negatywnym lub niewspółmierne do osiągniętych efektów mogą być finansowane w całości lub części z funduszu postępu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstwa.

6. Wydatki na działalność klubów zajmujących się wynalazczością i racjonalizacją, a także na wynagrodzenia wypłacane twórcom wynalazków, projektów racjonalizatorskich oraz wzorów użytkowych, jak również na nagrody związane z tymi projektami, obciążają koszty działalności przedsiębiorstwa. Wynagrodzenia te i nagrody nie są wliczane do podstawy obliczania obciążeń na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej.

7. Koszty prac wdrożeniowych nie obejmują nakładów inwestycyjnych.

8. Prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe, obciążające bezpośrednio koszty działalności, mogą być rozliczane w czasie.

Rozdział 9

Finansowanie handlu zagranicznego.

Art. 28. 1. Na finansowanie importu i wydatków związanych ze współpracą międzynarodową przedsiębior-

stwo ma prawo do zakupu w bankach środków dewizowych po obowiązującym kursie.

2. Wielkość środków dewizowych, o których mowa w ust. 1, oraz zasady ich nabywania i wykorzystywania określone są w centralnych planach rocznych.

Art. 29. 1. Przedsiębiorstwo ma prawo do dysponowania częścią wpływów dewizowych uzyskanych ze zrealizowanej przez siebie sprzedaży towarów i usług na eksport.

2. Środki dewizowe przedsiębiorstwa, pochodzące z części wpływów dewizowych, o których mowa w ust. 1, są gromadzone na wyodrębnionym rachunku w banku krajowym i mogą być wykorzystywane przez przedsiębiorstwo na finansowanie zakupów importowych.

3. Przedsiębiorstwo może odstąpić część zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku środków dewizowych jednostkom współpracującym z nim w zakresie realizacji produkcji przeznaczonej na eksport.

4. Rada Ministrów określa wysokość i sposób dysponowania środkami dewizowymi, o których mowa w ust. 1.

Art. 30. 1. Przedsiębiorstwo może zaciągać w bankach krajowych kredyty dewizowe na import służący inwestycjom lub bieżącej działalności. Kredyty te spłacane są z wpływów z eksportu na warunkach określonych w umowach kredytowych.

2. W uzasadnionych wypadkach Minister Finansów może wyrazić zgodę na zaciąganie przez przedsiębiorstwo kredytów dewizowych w bankach zagranicznych, a Minister Handlu Zagranicznego, w porozumieniu z Ministrem Finansów i po zasięgnięciu opinii banku finansującego — na zaciąganie kredytów transakcyjnych w bankach lub u dostawców zagranicznych.

Art. 31. 1. Przedsiębiorstwu dokonującemu eksportu towarów i usług przysługuje prawo do zwrotu cła importowego, pobranego od surowców, materiałów, półfabrykatów lub elementów kooperacyjnych, zużytych w poszczególnych fazach produkcji towarów i usług sprzedanych na eksport.

2. Przedsiębiorstwu dokonującemu eksportu towarów i usług przysługuje prawo do zwrotu podatków przejętych przez budżet państwa w poszczególnych fazach produkcji towarów i usług sprzedanych na eksport.

3. Przedsiębiorstwo może otrzymać z budżetu państwa dopłatę wyrównawczą, jeżeli cena urzędowa na towary importowane, pomniejszona o ewentualne marże przedsiębiorstw handlu wewnętrznego, jest niższa od ceny transakcyjnej, powiększonej o cło importowe i o marże lub prowizje przedsiębiorstw handlu zagranicznego.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady rozliczeń, o których mowa w ust. 1—3.

Rozdział 10

Finansowanie przedsięwzięć wspólnych.

Art. 32. Przedsiębiorstwo może samodzielnie przekazywać na finansowanie przedsięwzięć wspólnych środki obrotowe oraz środki funduszy, o których mowa w art. 7 i 27, innym przedsiębiorstwom, zrzeszeniom przedsiębiorstw lub ministrom koordynującym.

Art. 33. Wydatki związane z utrzymaniem zrzeszenia i uczestnictwem przedsiębiorstwa w organizacjach międzynarodowych są zaliczane do kosztów działalności przedsiębiorstw.

Rozdział 11

Rozliczenia z budżetem.

Art. 34. 1. Przedsiębiorstwo wpłaca do budżetu podatki określone w odrębnych ustawach.

2. Przedsiębiorstwo rozlicza z budżetem ponadto równowartość zmiany wartości zapasów lub jej część, wynikającą z przeszacowania spowodowanego zmianą cen urzędowych.

3. Przedsiębiorstwo może otrzymać z budżetu dotacje na finansowanie produkcji wyrobów i świadczenia usług w wysokości ustalonej w ustawie budżetowej.

Rozdział 12

Rachunkowość przedsiębiorstwa.

Art. 35. 1. Za prawidłowe ustalenie stanu i wyniku finansowego przedsiębiorstwa oraz przestrzeganie zasad gospodarki finansowej określonych w ustawie odpowiada dyrektor oraz główny księgowy przedsiębiorstwa.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa prawa i obowiązki głównego księgowego.

3. Minister Finansów ustala ogólne zasady rachunkowości przedsiębiorstw państwowych.

Rozdział 13

Zmiany w obowiązujących przepisach oraz przepisy szczególne, przejściowe i końcowe.

Art. 36. Skreśla się:

- 1) w ustawie z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz. U. Nr 63, poz. 494, z 1950 r. Nr 49, poz. 448, z 1971 r. Nr 27, poz. 249 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142) w art. 11 ust. 2,
- 2) w ustawie z dnia 2 grudnia 1960 r. o kolejach (Dz. U. z 1970 r. Nr 9, poz. 76, z 1971 r. Nr 12, poz. 115 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142) w art. 14 w ust. 1 wyrazy: „gospodarki finansowej”,
- 3) w ustawie z dnia 31 stycznia 1961 r. o łączności (Dz. U. Nr 8, poz. 48, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1972 r. Nr 53, poz. 346 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142) art. 51,
- 4) w ustawie z dnia 20 maja 1976 r. o grach losowych i totalizatorach (Dz. U. Nr 19, poz. 122) w art. 12 ust. 2.

Art. 37. W stosunku do przedsiębiorstw, do których stosuje się niniejszą ustawę, tracą moc przepisy ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego (Dz. U. Nr 27, poz. 150).

Art. 38. Rada Ministrów może dostosować przepisy ustawy do specyfiki:

- 1) Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
- 2) Przedsiębiorstwa Państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
- 3) Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Linie Lotnicze LOT”,
- 4) przedsiębiorstw państwowych utworzonych na podstawie art. 6 ust. 2 lit. a) ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz. U. Nr 63, poz. 494, z 1950 r. Nr 49, poz. 448, z 1971 r. Nr 27, poz. 249 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142),
- 5) państwowych przedsiębiorstw przemysłu wydobywczego oraz energetyki i gazownictwa,

- 6) państwowych przedsiębiorstw użyteczności publicznej,
- 7) państwowych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości,
- 8) państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz państwowych gospodarstw rolnych,
- 9) przedsiębiorstw podległych Ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości (działających przy zakładach karnych) oraz Finansów,
- 10) przedsiębiorstw państwowych handlu zagranicznego,
- 11) przedsiębiorstw państwowych turystycznych,
- 12) przedsiębiorstw państwowych prowadzących gry losowe i totalizatory,
- 13) przedsiębiorstw państwowych gospodarki morskiej,
- 14) przedsiębiorstw państwowych handlu wewnętrznego.

Art. 39. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw oraz zasady i tryb finansowania wydatków przedsiębiorstw, ponoszonych na cele obronności kraju.

Art. 40. Przepisy wykonawcze, o których mowa w art. 3, 4, 7, 31, 35, 38 i 39, są wydawane po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej.

Art. 41. 1. W latach 1982 i 1983 amortyzacja od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlega podziałowi między przedsiębiorstwa i budżet.

2. Przedsiębiorstwo przeznaczają na fundusz rozwoju:

- 1) odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, uzyskanych w wyniku inwestycji finansowanej w całości lub części z kredytu bankowego, do czasu spłaty tego kredytu,
- 2) 70% równowartości pozostałych odpisów amortyzacyjnych, pomnożonej przez stosunek procentowy umorzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, do ich wartości początkowej według stanu na dzień 1 stycznia danego roku.

3. Rada Ministrów może dla określonych grup przedsiębiorstw zwiększyć procent amortyzacji przeznaczonej na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa.

Art. 42. W latach 1982 i 1983 część funduszu postępu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstwa podlega od prowadzeniu na rzecz Centralnego Funduszu Postępu Techniczno-Ekonomicznego na dotychczasowych zasadach.

Art. 43. 1. W latach 1982 i 1983 stosuje się zasady rozliczeń finansowych z tytułu obrotów w handlu zagranicznym, określone w ust. 2—11.

2. Przedsiębiorstwu dokonującemu eksportu przysługuje prawo do zwrotu cła importowego, pobranego od surowców, materiałów, półfabrykatów lub elementów kooperacyjnych, zużytych w poszczególnych fazach produkcji towarów i usług sprzedanych na eksport.

3. Przedsiębiorstwu dokonującemu eksportu przysługuje prawo do zwrotu podatku obrotowego przejętego przez budżet państwa w poszczególnych fazach produkcji towarów i usług sprzedawanych na eksport.

4. Zwrotu cła i podatku, o których mowa w ust. 2

i 3, nie stosuje się do eksportu rozliczanego według cen urzędowych.

5. W imporcie i eksporcie towarów, na które stosuje się ceny urzędowe ustalane na podstawie odrębnych przepisów, rozliczenia pomiędzy odbiorcami i dostawcami a przedsiębiorstwami handlu zagranicznego następują według cen urzędowych.

6. Upoważnia się Ministra Handlu Zagranicznego do prowadzenia rachunku wyrównawczego.

7. Rachunek wyrównawczy może być zasilany dotacją budżetową do wysokości środków przewidzianych na ten cel w budżecie państwa. Pozostałość środków na rachunku wyrównawczym jest rozliczana na koniec roku z budżetem państwa.

8. Zasady prowadzenia rachunku wyrównawczego i rozliczeń ustalają Ministrowie: Finansów oraz Handlu Zagranicznego.

9. Minister Handlu Zagranicznego dysponuje tworzoną ze środków budżetowych funduszem nagród w celu materialnego zainteresowania działalnością w sferze handlu zagranicznego.

10. Wysokość funduszu nagród zostanie każdorazowo określona w centralnym planie rocznym i w budżecie państwa, w części dotyczącej Ministerstwa Handlu Zagranicznego.

11. Do czasu wydania odrębnych przepisów Minister Handlu Zagranicznego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, może rozciągnąć przepisy ustępów poprzedzających na spółdzielnie oraz spółki będące przedsiębiorstwami handlu zagranicznego.

Art. 44. 1. Przedsiębiorstwo, które w 1981 r. dokonało niższych odpisów na zakładowy fundusz socjalny i mieszkaniowy w przeliczeniu na jednego zatrudnionego od wysokości ustalonej w art. 18 ust. 1, podwyższa te odpisy w dwóch etapach:

- 1) w 1983 r. w wysokości połowy różnicy pomiędzy wysokością odpisu określonego w art. 18 ust. 1 a wysokością przypadającą na jednego zatrudnionego w 1981 r.,
- 2) w 1984 r. do pełnej wysokości określonej w art. 18 ust. 1.

2. Przedsiębiorstwo, które w 1981 r. dokonało odpisów wyższych w przeliczeniu na jednego zatrudnionego od wysokości ustalonej w art. 18 ust. 1, dokonuje odpisów w takiej samej wysokości do czasu ich zrównania z wysokością określoną w tym przepisie.

Art. 45. Do czasu uchwalenia ustawy o Państwowym Funduszu Aktywizacji Zawodowej obowiązują dotychczasowe przepisy w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej.

Art. 46. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1982 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*

55

USTAWA

z dnia 26 lutego 1982 r.

o opodatkowaniu jednostek gospodarki uspołecznionej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Ustawa reguluje opodatkowanie:

- 1) przedsiębiorstw państwowych,
- 2) zrzeszeń przedsiębiorstw i innych organizacji grupujących przedsiębiorstwa państwowe,